

27 iulie 2016

278 nr. 361

A V I Z

la proiectul legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative

(nr. 302 din 01.07.2016)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege sus-nominalizat, prin prisma prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului și a prevederilor Legii privind actele legislative nr.780/2001 și expune următoarele considerente.

1. Observații generale:

1. Proiectul legii a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, fapt ce corespunde art.73 din Constituție și prevederilor art.47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Domeniul dat ține de competența Parlamentului și este în concordanță cu prevederile art.66 din Constituție.

3. Prin natura relațiilor sociale reglementate, inițiativa legislativă face parte din categoria legilor organice.

4. Conform notei informative, proiectul de lege a fost elaborat în scopul perfecționării legislației țării în conformitate cu cerințele pieții, ajustate la standardele internaționale, facilității desfășurării activității turistice în Republica Moldova, sporirii nivelului de protecție a consumatorilor de servicii turistice, îmbunătățirii mecanismului de evidență statistică în domeniul turismului din Republica Moldova.

5. Nota informativă a proiectului de act legislativ supus avizării conține o serie de argumente în sprijinul ideilor ce stau la baza proiectului, însă acestea poartă un caracter general. Potrivit lit. d) a art.20 din Legea 780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să conțină informații privind „fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură”.

Potrivit art.47 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului, în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare, materiale și de altă natură, se anexează fundamentarea economico-financiară.

Reieșind din proiectul de lege supus avizării, implementarea proiectului în cauză presupune suportarea anumitor cheltuieli financiare, și anume: cheltuielile necesare pentru implementarea Contului Satelit de Turism, Registrului turismului,

mijloace financiare pentru susținerea turismului social. Nota informativă nu indică cine va suporta aceste cheltuieli.

Din conținutul notei informative, autorul argumentează cheltuielile referitoare la implementarea Contului Satelit în Turism, care vor fi evaluate și programate în Cadrul Bugetar pe termen mediu după finalizarea consultărilor și elaborarea metodologiei de implementare a CST.

6. Referitor la formularea lingvistică a prevederilor proiectului, menționăm că, unele formulări conținute în proiect nu sînt suficient de clare și concise, unele și aceleași prevederi se repetă.

II. Observații de conținut și a respectării procedeeleor tehnicii legislative:

La art.II din proiect

1. La pct.1

Autorul propune substituirea pe tot parcursul textului a sintagmei „Ministerul Culturii și Turismului” prin sintagma „autoritatea centrală de turism”, la cazul gramatical corespunzător. Însă, constatăm că la art.III din proiect, referitor la completarea Codului contravențional al Republicii Moldova nr.218/2008, este utilizată denumirea autorității centrale de turism „Agenția Turismului a Republicii Moldova”. Este de menționat că, Legea cu privire la Guvern nr.64/1990 stabilește expres la art.24 care sunt organele centrale de specialitate ale administrației publice. Astfel, Agenția Turismului face parte din alte autorități administrative centrale, stabilite la alin.(2) al articolului sus-numit. Prin urmare, întru respectarea prevederilor art.19 lit.e) din Legea privind actele legislative nr.780/2001, conform căreia terminologia utilizată în actul elaborat este constantă și uniformă, precum și în vederea excluderii diferitor interpretări, atragem atenție la necesitatea utilizării al unuia și același termen.

Cu titlu de informare, atragem atenție faptului că, conform Legii nr.352/2006 cu privire la organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova, în vigoare, politica de stat în domeniul turismului este promovată de Ministerul Culturii și Turismului, care are un șir de obiective și atribuții în domeniul turismului, stabilite expres în lege. Prin proiectul de lege supus avizării, acestea trec în competența autorității centrale de turism - Agenția Turismului a Republicii Moldova. Conform Regulamentului privind organizarea și funcționarea Agenției Turismului, a structurii și efectivului-limită ale acesteia, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.851 din 21.12.2009, Agenția este o autoritate administrativă centrală de specialitate subordonată Guvernului, cu sediul în mun.Chișinău, care elaborează și promovează politica statului în domeniul turismului (pct.2 din Regulament), misiunea, funcțiile de bază, atribuțiile și drepturile Agenției fiind stabilite expres în Regulament. Constatăm că, Agenția Turismului a fost inclusă în lista organelor centrale de specialitate ale administrației publice (art.24 din Legea nr.64/1990 cu privire la Guvern) prin Legea pentru modificarea Legii nr.64-XII din 31 mai 1990 cu privire la Guvern nr. 21-XVIII din 18.09.2009. Conform art.II din Legea sus-numită, Guvernul, în termen de o lună, urma să prezinte Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege, fapt ce nu a fost realizat.

Reieșind din cele relatate mai sus, concluzionăm că conform prevederilor legislației în vigoare este o dublare de competențe de către Ministerul Culturii și Agenția Turismului. Astfel, propunerea autorilor, în acest sens, este oportună.

2. La pct.2, art.3

La pct.III din nota informativă, autorul menționează că în conformitate cu Recomandările Organizației Mondiale a Turismului privind statistica turismului IRTS 2008, a fost inclusă noțiunea de „mediu uzual” și revăzute noțiunile de „vizitator”, „turist” și „excursionist”.

Conform proiectului de lege, art.3, care definește noțiunile principale din domeniul turismului se propune în redacție nouă. Este de menționat că, prevederile art.3 urmează a fi revăzute, în sensul excluderii normelor ce se repetă, precum și a normelor ce fac parte din dispozițiile de conținut ale actului legislativ.

În textul definirii noțiunii „agenție de voiaj”, textul „agențiile de voiaj pot fi de următoarele tipuri: turoperator și agenție de turism” se va exclude, dat fiind faptul că conform cerințelor tehnicii legislative, aceste prevederi fac parte din dispoziții de conținut ale actului legislativ. Prin urmare, aceste prevederi se vor situa la dispoziții de conținut.

În vederea respectării cerințelor tehnicii legislative (prevederilor art.19 lit.e) din Legea nr.780/2001), conform căreia terminologia utilizată în actul elaborat este constantă și uniformă, atragem atenție la utilizarea terminologiei în actul elaborat. Ne referim la textele luate între paranteze ale noțiunilor: „agenție de turism (denumită, de asemenea, detailist)”, „rută turistică (itinerar turistic)”, „turism pe cont propriu (neorganizat)”, „turoperator (denumit, de asemenea, organizator)”. Menționăm că, în redacția actuală aceste noțiuni sunt neclare și pot crea în viitor interpretări diferite.

Directiva Consiliului 90/314/CEE din 13 iunie 1990 privind pachetele de servicii pentru călătorii, vacanțe și circuite, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene L 158 din 23 iunie 1990 utilizează noțiunile de „organizator” și „detailist”. În sensul Directivei nominalizate sunt definite următoarele noțiuni:

„1. „pachet de servicii turistice” înseamnă combinația prestabilită a cel puțin două dintre elementele următoare, în cazul în care aceste servicii sunt vândute sau oferite spre vânzare la un preț total și depășesc 24 de ore sau includ cazare de o noapte: (a) transport; (b) cazare; (c) alte servicii turistice, care nu sunt subsidiare transportului sau cazării și care reprezintă o parte semnificativă din pachetul de servicii. Facturarea separată a diverselor elemente ale aceluiași pachet de servicii nu exonerează organizatorul sau detailistul de obligațiile ce decurg din prezenta directivă;

2. „organizator” înseamnă persoana care, în mod neocazional, organizează pachete de servicii și le vinde sau le oferă spre vânzare direct sau prin intermediul unui detailist;

3. „detailist” înseamnă persoana care vinde sau oferă spre vânzare pachetul stabilit de organizator;

4. „consumator” înseamnă persoana care cumpără sau se angajează să cumpere pachetul („contractantul principal”) sau orice altă persoană în numele căreia contractantul principal se angajează să cumpere pachetul („ceilalți beneficiari”) sau căreia contractantul principal sau oricare dintre ceilalți beneficiari îi cedează pachetul („cesionarul”);

5. „contract” înseamnă acordul dintre consumator și organizator și/sau detailist.”

Referitor la acest subiect a se vedea obiectiile și propunerile de la pct.17 din prezentul aviz.

Întru respectarea prevederilor art.19 lit.e) din Legea nr.780/2001, conform căreia terminologia utilizată în actul elaborat este constantă și uniformă, atragem atenție la utilizarea termenului „document” și „act” din textul definirii noțiunilor „atestat de calificare al ghidului de turism” și „certificat de clasificare a unității de cazare turistică”.

În textul definirii noțiunii „autoritatea centrală de turism”, propoziția „Denumirea autorității centrale de turism se stabilește în Legea cu privire la Guvern;” se va exclude, ca fiind de prisos. Această prevedere face parte din dispoziții de conținut ale actului legislativ.

În textul definirii noțiunii „grup turistic”, autorul stabilește expres cifra de „șase”, care creează confuzii. Apare întrebarea, cum se va numi grupul din 3, 4, 5 persoane? Propunem de a revedea cifra stabilită de autor.

În textul definirii noțiunii „pachet de servicii turistice”, propoziția „Asigurarea de călătorie nu constituie element al pachetului de servicii turistice;” se va exclude. Această prevedere face parte din dispoziții de conținut ale actului legislativ.

În textul definirii noțiunii „resurse turistice”, textul „Resursele turistice pot fi naturale (elemente geomorfologice, de climă, de floră și de faună, peisaje, zăcămintele de substanțe minerale etc.) și antropice (monumente și situri arheologice, monumente, ansambluri și rezervații de arhitectură, monumente și ansambluri memoriale, monumente tehnice și de artă, muzee, elemente de folclor și artă populară etc.);” se va exclude, dat fiind faptul că conform cerințelor tehnicii legislative, aceste prevederi fac parte din dispoziții de conținut ale actului legislativ. Prin urmare, aceste prevederi se vor situa la dispoziții de conținut.

Totodată, atragem atenție la utilizarea abrevierii „etc.”, care presupune o listă exhaustivă, din care motive, întru respectarea condiției preciziei și clarității, se va exclude și se va indica expres toate elementele.

În textul definirii noțiunii „turism internațional”, propoziția „Cuprinde turismul receptor și cel emițător;” se va exclude. Această prevedere face parte din dispoziții de conținut ale actului legislativ.

În textul definirii noțiunii „vizitator”, propoziția „Noțiunea de vizitator include noțiunile de excursionist și turist;” se va exclude. Această prevedere face parte din dispoziții de conținut ale actului legislativ.

3. La pct.4, art.7

Textul propus pentru completarea alin.(1) se va completa la început cu pronumele „ai”.

4. La pct.5, art.9¹

Atragem atenție la redacția alin.(3), care urmează a fi revăzută. Nu este clar ce s-a avut în vedere prin sintagma „și înregistratorii de bază”.

După sintagma „autoritatea centrală de turism”, conjuncția „și” se va substitui prin virgulă.

5. La pct.9, art.12

Sintagma „în litera b)” se va substitui prin „la litera b)”.

6. La pct.10, art.14

Textul introductiv pentru modificarea alin.(2) se va completa înaintea cuvântului „literele” cu sintagma „trimiterile la”.

7. La pct.11, art.15

Atenționăm asupra necesității redactării textului de la alin.(1) lit.g) și h), alin.(2) lit.d) și e), alin.(3) lit.b), ținând cont de prevederile art.19 lit.a) din Legea nr.780/2001, conform căruia *fraza se construiește conform normelor gramaticale, astfel încât să exprime corect, concis și fără echivoc ideea, să fie înțeleasă ușor de orice subiect interesat.*

Conform redacției propuse de către autor, pentru activitatea de turoperator și activitatea agenției de turism, una din condițiile de licențiere pentru conducător/administrator este dispunerea de certificat de categoria „A” privind absolvirea cursurilor de perfecționare în domeniul turismului sau diplomă de studii superioare de master cu specializare în domeniul turismului, iar pentru personalul de specialitate este dispunerea de certificate privind absolvirea cursurilor de perfecționare în domeniul turismului sau diplome de studii cu specializare în domeniul turismului. Concluzionăm, că autorul situează pe locul doi deținerea de către conducător/administrator și de către personalul de specialitate a diplomei de studii cu specializare în domeniul turismului. Conform redacției propuse, accentul se pune pe certificatul privind absolvirea cursurilor de perfecționare în domeniul turismului. Utilizarea în text a conjuncției „sau”, indică alegerea între două alternative: certificatul sau diploma de studii.

Totodată, atragem atenție la textul alin.(4) al art.38, pct.21 din proiectul supus avizării, dispozițiile căruia se contrazic cu cele ale alin.(1) lit.g) și h), alin.(2) lit.d) și e), alin.(3) lit.b) din art.15, pct 11 din proiect. Conform alin.(4) al art.38 din proiect, „Cursurile de perfecționare nu sunt obligatorii pentru deținătorii diplomelor de studii cu specializare în domeniul turismului, cu excepția directorilor/administratorilor întreprinderilor de turism (solicitanții de certificate de categoria „A”) care nu dețin diplome de studii superioare de master cu specializare în domeniul turismului.”.

Cu referire la diploma de studii superioare de master cu specializare în domeniul turismului, menționăm că nu este clar din care considerente, autorul a indicat necesitatea deținerii diplomei de studii superioare de master (ciclul II) și nu a diplomei de studii superioare de licență (ciclul I). Conform prevederilor Codului educației al Republicii Moldova nr.152/2014, studiile superioare de licență asigură un nivel de calificare adecvat exercitării unei profesii în vederea inserției pe piața forței de munca, prin cunoștințe generale și de specialitate corespunzătoare. Absolvenții cu diploma ai studiilor superioare de licență își pot exercita profesia, conform competențelor și drepturilor corespunzătoare diplomei dobândite, sau pot continua studiile superioare de master. Diploma de studii superioare de master

atestă faptul că titularul a obținut competențe academice și/sau profesionale specifice, inclusiv competențe manageriale, de cercetare, dezvoltare și inovare.

Este de menționat că, conform legislației în vigoare, condiția care se impune pentru ocuparea funcțiilor este să aibă studii superioare, absolvite cu diplomă de licență sau echivalentă. Astfel, drept exemplu, ne referim la funcția publică - activitate de interes public, organizată și desfășurată de către o autoritate publică, care reprezintă ansamblul atribuțiilor și obligațiilor stabilite în temeiul legii în scopul realizării prerogativelor de putere publică. Conform prevederilor art.27 alin.(2) din Legea nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, pentru ocuparea funcțiilor publice în autoritățile publice sînt necesare studii superioare absolvite cu diplomă de licență sau echivalentă, cu excepția funcțiilor publice de execuție din autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi în care, după caz, pot fi încadrate persoane cu studii medii de specialitate absolvite cu diplomă.

Atragem atenție că, autorul nu s-a referit în proiectul de lege la echivalentul diplomelor de studii superioare, eliberate de către instituțiile de învățămînt înainte de implementarea Procesului de la Bologna. Astfel, în vederea respectării principiului egalității, garantat de art.16 din Constituție, proiectul de lege necesită a fi completat, în acest sens.

Întru respectarea prevederilor art.19 lit.e) din Legea nr.780/2001, conform căreia terminologia utilizată în actul elaborat este constantă și uniformă, atragem atenție la noțiunea „certificatul privind absolvirea cursurilor de perfecționare în domeniul turismului”, menționăm că necesită conformată prevederilor art.17 alin.(8) din Codul educației al Republicii Moldova nr.152/2014, care stabilește expres că la absolvirea de cursuri în cadrul învățării pe tot parcursul vieții se eliberează certificate de perfecționare, de specializare sau de recalificare profesională.

A vedea obiecțiile de la pct.13 din prezentul aviz.

Prin urmare, constatăm necesitatea redactării textului și ajustării la prevederile Codului educației al Republicii Moldova nr.152/2014.

8. La pct.16, art.18¹

Referitor la completarea lit.h), menționăm că conform redacției propuse autorul situează în prim plan – copia de pe diploma de licență/master în domeniul turismului, în comparație cu textul de la pct.11, art.15 din proiectul de lege, care situează în prim plan certificatul de perfecționare.

Atragem atenție la necesitatea asigurării utilizării uniforme a normelor juridice.

9. La pct.18, art.18⁴

La alin.(6) este indicat că Registrul ghizilor de turism atestați din Republica Moldova este parte componentă a Registrului turismului. Art.9¹ din proiectul de lege reglementează modalitatea de ținere a registrului turismului. Întru respectarea condițiilor preciziei și clarității, propunem de a completa art.9¹ din proiectul de lege cu dispoziții referitoare la conținutul registrului.

10. La pct.18, art.18⁵

La alin.(2) este indicat că pentru realizarea atestării ghizilor de turism autoritatea centrală de turism creează Comisia de atestare a ghizilor de turism. Întru respectarea condițiilor preciziei și clarității, precum și întru asigurarea transparenței și excluderea elementelor de coruptibilitate, odată cu constituirea unei structuri noi, în proiectul actului legislativ este necesar de a prevedea expres atribuțiile de bază ale acestei structuri, de a indica în subordinea cui funcționează, din câți reprezentanți este formată Comisia, criteriile de selectare și rigorile stabilite față de candidați (studii, incompatibilități, etc.), sursele de salarizare, etc. De asemenea, este necesar de a stabili expres dacă crearea Comisiei de atestare a ghizilor de turism va fi permanentă sau ad-hoc, dacă la ședințele Comisiei pot participa reprezentanți ai societății civile.

Sintagma „asociațiilor de branșă” din textul alin.(2), necesită a fi înlocuită printr-o formulă specifică limbajului juridic al actelor legislative în vigoare.

La alin.(3) se va indica expres de către cine este elaborat și aprobat Regulamentul de atestare a ghizilor de turism.

11. La pct.19, art.25²

Întru respectarea condițiilor preciziei și clarității, precum și întru asigurarea transparenței și excluderea elementelor de coruptibilitate, precum și excluderea interpretărilor diferite de către prestatorii de servicii turistice cu caracter social, atragem atenție la sintagma „precum și din alte surse legale”, care urmează a fi dezvăluită și de a stabili expres care sunt sursele legale.

12. La pct.21

Cu referire la titlul Capitolului VIII „Formarea profesională a cadrelor pentru domeniul turismului”, menționăm că titlul necesită a fi completat după cuvântul „profesională” cu cuvântul „continuă”, conform terminologiei utilizate în Codul educației al Republicii Moldova nr.152/2014.

Titlul VII din Codul educației este intitulat „Învățarea pe tot parcursul vieții”. Învățarea pe tot parcursul vieții include activitățile de învățare realizate de o persoană pe parcursul vieții, în scopul formării sau dezvoltării competențelor din perspectivă personală, civică, socială și profesională. Învățarea pe tot parcursul vieții cuprinde învățământul general, profesional-tehnic și superior, precum și formarea profesională continuă a adulților.

Capitolul II din Titlul II al Codului educației este intitulat „Formarea continuă a adulților”, prin care se înțelege orice proces de instruire în cadrul căruia un salariat, avînd deja o calificare ori o profesie, își completează competențele profesionale prin aprofundarea cunoștințelor în domeniul specialității de bază sau prin deprinderea unor noi metode sau procedee aplicate în cadrul specialității respective.

13. La pct.21, art.38

La alin.(3) sintagma „să absolve”, necesită a fi înlocuită printr-o formulă specifică limbajului juridic al actului legislativ.

La alin.(4) atragem atenție la contrazicerea normelor cu cele ale alin.(1) lit.g) și h), alin.(2) lit.d) și e), alin.(3) lit.b) din art.15, pct 11 din proiect.

A vedea obiecțiile de la pct.7 din prezentul aviz.

La alin.(8), cu referire la denumirea certificatelor privind absolvirea cursurilor de perfecționare în domeniul turismului, menționăm că urmează a fi conformată terminologiei utilizate în Codul educației. Conform prevederilor alin.(8) al art.17 din Codul educației, care reglementează norme referitor la actele de studii eliberate de instituțiile de învățământ din Republica Moldova, *la absolvirea de cursuri în cadrul învățării pe tot parcursul vieții se eliberează certificate de perfecționare, de specializare sau de recalificare profesională.*

Această obiecție se referă la întregul text al proiectului, după caz.

Norma alin.(10), urmează a fi revăzută și redactată, deoarece dublează norma de la alin.(1) al aceluiași articol.

La alin.(11) atragem atenție la textul „după avizarea de către autoritatea centrală de turism”, care urmează a fi revăzută.

Conform prevederilor Codului educației, acreditării sînt supuse atît instituția de învățământ, cît și programele de studii (alin.(3) art.114). Evaluarea externă a calității în învățământul superior este realizată de către Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional sau o altă agenție de evaluare a calității, înscrisă în Registrul European pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior (alin.(4) art.113). *Decizia cu privire la autorizarea de funcționare provizorie, la acreditare, neacreditare sau la retragerea dreptului de organizare a unui program de formare profesională continuă se adoptă de Ministerul Educației, în baza rezultatelor evaluării efectuate de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional (alin.(4) art.123 Codul educației).*

Conform Metodologiei de evaluare externă a calității în vederea autorizării de funcționare provizorie și acreditării programelor de studii și a instituțiilor de învățământ profesional tehnic, superior și de formare continuă, aprobată prin Hotărîrea Guvernului nr.616 din 18 mai 2016, etapele pentru autorizarea provizorie sau acreditarea furnizorilor de educație continuă a adulților, prevăzute de legislația în vigoare sunt:

- aprobarea planului de învățământ și curricula disciplinei/cursului la Ministerul Educației, în cazul domeniilor specifice se coordonează cu ministerele de resort (ex.: Ministerul Economiei, Ministerul Muncii Protecției Sociale și Familiei etc.);

- evaluarea externă în vederea obținerii autorizației provizorii sau acreditării se efectuează de Agenția de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional. În baza rezultatelor evaluării externe Ministerul Educației va lua decizia finală despre autorizare provizorie sau acreditare.

Pornind de la cele relatate mai sus, constatăm că pentru acreditarea instituțiilor de învățământ care realizează formarea profesională continuă a cadrelor din industria turismului nu este necesar avizul autorității centrale de turism. Autoritatea centrală de turism poate să se expună la aprobarea planului de învățământ și curricula disciplinei/cursului pentru domeniul turismului.

14. La pct.21, art.38¹

La alin.(2), propunem de a completa textul cu sintagma „aprobată prin Hotărîrea Guvernului nr.461 din 2 iulie 2013”.

15. Pornind de la faptul că, Legea cu privire la organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova nr.352-XVI din 24.11.2006, din momentul intrării în vigoare a suferit un șir de modificări, iar prin proiectul de lege supus avizării se propun modificări esențiale, recomandăm dispunerea republicării actului legislativ, conform procedurilor tehnice stabilite la art.41 din Legea nr.780/2001, cu renumerotarea articolelor.

16. Propunem de a completa proiectul de lege cu un articol nou – „Dispoziții finale și tranzitorii”, care va cuprinde prevederi referitoare la intrarea în vigoare a actului legislativ, la măsurile ce se vor institui cu privire la derularea raporturilor juridice născute în temeiul vechii reglementări care urmează să fie înlocuită de noul act legislativ, obligația Guvernului de a prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în concordanță cu prezenta lege, precum și dispoziția de republicare a Legii cu privire la organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova nr. 352-XVI din 24.11.2006. Pornind de la prevederile art. 4, 5, 13, 14, 15, 17, 19, 20, 22, 23 și 30 din Legea nr.780/2001, care reglementează obligativitatea ajustării cadrului legal național cu reglementările legislației comunitare, menționăm că este necesar de a indica la capitolul consacrat dispozițiilor finale și tranzitorii, dacă legea supusă modificării este compatibilă total sau parțial cu actele Uniunii Europene supuse transpunerii. În cazul în care proiectul de act legislativ preia doar parțial un act comunitar, se vor menționa expres care articole din actul comunitar respectiv sunt preluate efectiv.

17. Cu titlu de informare, menționăm că la data 26.02.2016, în scopul transpunerii Directivei Consiliului 90/314/CEE din 13 iunie 1990 privind pachetele de servicii pentru călătorii, vacanțe și circuite, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene L 158 din 23 iunie 1990, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr.6 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (proiectul legii nr.372 din 09.10.2015). Această lege intră în vigoare la 6 luni de la data publicării. Data publicării în Monitorul Oficial este 01.04.2016. Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege a fost Ministerul Economiei.

Art.I din această lege conține modificări și completări ale Codului civil al Republicii Moldova nr.1107-XV din 6 iunie 2002, referitoare la organizarea și desfășurarea activității turistice. Art.II din aceeași lege modifică art.3 din Legea nr.352-XVI din 24 noiembrie 2006 cu privire la organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova, se expun în redacție nouă noțiunile „agenție de turism” și „turoperator”. Aceeași redacție a noțiunilor sus-numite, este propusă și în proiectul de lege supus avizării. Astfel, în textul propus pentru modificarea și completarea Codului civil se utilizează noțiunile „organizator” și „detailist”, iar în textul propus pentru modificarea Legii nr.352/2006 cu privire la

organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova, se utilizează noțiunile „*agenție de turism* (denumită, de asemenea, *detailist*) și „*turoperator* (denumit, de asemenea, *organizator*)”.

Atenționăm repetat, asupra cerințelor tehnicii legislative în vederea utilizării terminologiei constante și uniforme.

La acest subiect a se vedea pct.2 din prezentul aviz, referitor la noțiunile definite în Directiva Consiliului 90/314/CEE din 13 iunie 1990 privind pachetele de servicii pentru călătorii, vacanțe și circuite.

Totodată, atenționăm că în Parlament se află în examinare proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr.196 din 10.05.2016, adoptat în prima lectură în ședința plenară din 15.07.2016. Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege este Ministerul Economiei.

Conform Notei informative, proiectul de lege vine să uniformizeze regimurile juridice distincte ale produselor de vacanță cu cazare periodică, pe termen lung, intermediare și de schimb. Esența proiectului constă în completarea prevederilor Codului civil cu norme care reglementează produsele de vacanță și intermedierea lor.

De asemenea, se propune completarea Codului contravențional al Republicii Moldova nr.218/2008 cu art.344¹, în scopul stabilirii sancțiunilor pentru încălcarea cerințelor legislației privind contractele de servicii turistice, contractele privind cazarea periodică, contractele privind produsul de vacanță pe termen lung, contractele de intermediere a produsului de vacanță și contractele de intermediere a participării la un sistem de schimb.

Este de menționat că, propunerea de completare a Codului contravențional cu art.344¹, a fost elaborată și în scopul implementării prevederilor proiectului de lege care a fost adoptat de Parlament în lectură finală pe data de 26.02.2016 - Legea nr.6 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (alin.(2) al art. 344¹, care prevede sancțiuni pentru încălcarea cerințelor legislației privind contractele de servicii turistice).

Atenționăm că, prin proiectul de lege nr.196 din 10.05.2016, se propune completarea Codului contravențional și cu art.408¹, conform căruia în calitate de autoritate de supraveghere și control privind respectarea legislației cu privire la cerințele față de încheierea și executarea contractelor privind serviciile turistice și contractelor privind produsele de vacanță, cu drept de constatare a încălcărilor și aplicare a sancțiunilor este Agenția Turismului a Republicii Moldova.

Concluzionând cele relatate mai sus, atenționăm asupra necesității reexaminării proiectului de lege supus avizării și ale proiectului de lege nr.196 din 10.05.2016, adoptat în prima lectură în ședința plenară din 15.07.2016, în sensul excluderii dublării operării modificărilor și completărilor, precum și în sensul evitării efectuării rectificărilor actelor legislative.

Conform prevederilor art.56 din Regulamentul Parlamentului:

„(3) Dacă există mai multe proiecte de acte legislative în aceeași problemă, bazate pe aceeași concepție, comisia examinează fiecare proiect în parte și le propune Parlamentului pentru a fi înglobate în cel mai cuprinzător și rezonabil proiect pentru lectura a doua.

(4) *În situația în care dezbaterii Parlamentului sînt supuse mai multe proiecte de acte legislative ce vizează aceeași problemă, care însă au la bază diferite concepții, Parlamentul, la propunerea comisiei sesizate în fond, va hotărî, prin votul majorității deputaților prezenți, care proiect va fi dezbătut ca proiect de bază. Celelalte proiecte vor fi considerate de alternativă.*

(5) *Dacă sînt înregistrate mai multe proiecte de acte legislative ce vizează modificarea și/sau completarea mai multor articole din același act legislativ, la propunerea comisiei sesizate în fond, acestea pot fi comasate, pentru examinare în lectura a doua, într-un singur proiect.”*

Comisia permanentă sesizată în fond, responsabilă pentru întocmirea raportului la proiectului de lege nr.372 din 09.10.2015 (actuala Lege nr.6 din 26.02.2016) și a proiectului de lege nr. 196 din 10.05.2016 a fost/este Comisia juridică, numiri și imunități, iar la proiectul de lege supus avizării nr.302 din 01.07.2016 este Comisia administrație publică, dezvoltare regională, mediu și schimbări climatice. Prin urmare, atragem atenție la prevederile art.51 din Regulamentul Parlamentului, referitor la întocmirea raportului sau avizului comun al comisiilor.

De asemenea, atragem atenție că, responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege nr.372 din 09.10.2015 (actuala Lege nr.6 din 26.02.2016) și a proiectului de lege nr. 196 din 10.05.2016 a fost/este Ministerul Economiei, iar responsabil pentru prezentarea în Parlament a proiectului de lege supus avizării nr.302 din 01.07.2016 este Agenția Turismului. Toate aceste trei proiecte au fost înaintate cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvern. În acest sens, atragem atenție că, Guvernul, la etapa de elaborare a proiectelor de acte legislative, în vederea respectării principiului unificării, era responsabil de a unifica materia de creație legislativă pentru asigurarea elaborării și adoptării unor acte legislative de calitate și eficiență.

În concluzie menționăm că, proiectul legii urmează a fi revăzut și redactat luîndu-se în considerare propunerile din prezentul aviz și obiecțiile expuse din punct de vedere al tehnicii legislative. Referitor la oportunitatea adoptării proiectului de lege, menționăm că aceasta ține nemijlocit de atribuțiile Parlamentului.

**Șef Direcție
Ion CREANGĂ**

*Ex. Silvia Cojocari,
tel. 268-175*